

Wim Vos

Snūwwitje

*Terwél midden in de winter de snūwvlökken as doonze vîrkes aojt de loocht viejle,
zaot óp 'ne goejen dāg 'n kunneng-gin vûr de zwārte ééjkehawte vënsterbank van d'r
raum te nēēje.*

Toew ze dormí bízzeg waor èn no 't snūwe keek, pikte ze d'raajge mí de nold in d're vënger, zodè d'r drij bloewddrôpkes in de snūw viejle. Dè rood kleurde zo skon in de witte snūw, dè ze baj d'raajge daocht: ha ik évvel mār 'n kieneker mí 'n vèl zo wit as dízze snūw, mí lipkes zo rood as dí bloewd èn mí hûrkes zo zwárt as 't aaw ééjkehawt van m'n vënsterbank.

Al gaow d'rnoo kríg ze 'n dēūchterke, dè ècht 'n vèl zo wit as snūw ha, èn lipkes zo rood as bloewd èn hûrkes zo zwárt as de aaw ééjkehawte vënsterbank èn dè dūrrem 'Snūwwitje' worde genuumd. Mār toew 't kieneker geborre waor, störf de kunneng-gin.

'n Jaor ternoo kos de kunneng 'n nēéj kunneng-gin: 'n haël skon vraow, mār ze waor grûts èn hōmmeg èn kós 'r nie teege dè 'n aander miskien skonner zō zën as zaj. Ze ha 'n wōnderspiegel èn as ze dorvûr stōn èn d'raajge bekeek èn zí:

'Spiegelke, spiegelke ân de waand,

Wie is de skonste van 't álleng laand?'

zín die spiegel:

'Gaj, kunneng-gin, gaj béént de skonste van 't laand!'

èn dan waor ze tevreeyeje, want ze wis dè die spiegel aald de worrend sprook.

Snūwwitje worde grotter èn almār skonner èn

toew ze zeuve jaor waor, waor ze skonner as de kunneng-gin zèèlf. Toew die óp 'ne kaër heur spiegel wír vroeg:

'Spiegelke, spiegelke ân de waand,

Wie is de skonste van 't álleng laand?'

zín de spiegel:

'Gaj, kunneng-gin, béént hiejr zeeker de skonste, Mār Snūwwitje is duujzend kírrer skonner.'

Toew verskoot de kunneng-gin èn worde gruujn èn gaël van kojeghaid. Toew ze Snūwwitjes vûr 't ûrst zaog, kós ze 't bloewd van 't dûrske wél drinke umdè ze zo knap waor, èn naw groeje kojeghaid èn grûtseghaid as pluksel almār hogger in heur hârt, zodè ze dāg ôf naacht reust ha. Ze riejp dus 'ne jaoger èn zí: 'Brééngt dè kénd no 't bōs. Ik wil 't nie langer vûr m'n ooëge zien. Ge moet heur dooëdstaëken èn maj de loos èn de laëve bréngen as bewejs.' De jaoger wis van umston èn braocht Snūwwitje no 't bōs, mar toew ie z'n mēs getrökken ha um dè in heur ónskuldeg hârtje te staëke, begōs ze te simmen èn zí: 'Ôch lieve jaoger, lot me tōch laëve. Ik zal hiejr in 't bōs bliejven èn noojt nie trugkōmme.' Èn umdè ze zo skon èn liefj waor kríg de jaoger meejelèēje mí d'r èn zí: 'Lop dan mār gaow ewég, èèrm kénd.' De weelde diere zalle d'r wél vënge, daocht ie, mār 't leek ôf 'r evèl 'ne staën van z'n hârt af waor, naw dèt ie d'r nie ha dooëdgestooke. Toew kwam 'r

krèk 'n hael joong weeld vèrkske lanks gebeesd. Haj stook 't dooëd, hâlde de loos èn de laever 'raoijt èn braocht die as bewijs no de kunnengin. De kòk moes die mí zaawt kooken èn 't òndüggend mèns aot alles òp èn daocht toen dè ze Snūwwitjes d're loos èn laever òpge-aëte ha. 't Êerm kénd waar naw moejemènselaën in 't grooët bös èn kríg zonne skrik, dè 't alle blaor van de baojm ânkeek èn van skrik nie wis wa ze moes beginne.

Èn ze begòs te hòllen óvver spitse staën èn dūr skèërpe dorres. Weelde diere sprónge lanks heur hín mār dín d'r niks nie. Ze hoolde dūr zolaang heur vuutjes nòg gon kózze, tót 't bekant aovend waar. Toew zág ze 'n kléén heuske èn góng no binnen um aojt te reuste. Ok in dè heuske waar alles kléén, mār zo skon èn poetseg, dè ze in d'n beginne d'r ooëge nie kòs gelaenje.

'r Stón 'n töffelke mí 'n wit töffellaoke mí zeuve kléén tèlderkes; èlk tèlderke mí 'n líppelke; ok zeuve mèskes èn verkètjes èn zeuve glaëskes. Lanks de kante stónne zeuve líddiekèntjes nívve mekaor mí snūwwitte laokentjes eróvverhín. Snūwwitje ha zonnen hónger èn daorst, dè ze van èlk tèlderke 'n stukske brooëd ópaot èn wa slaoj èn van èlk glaëske 'n slukske wejn drónk, want ze wo nie van aën tèlderke alles ewégvatte. D'noo góng ze in 'n líddiekèntje ligge, umdè ze zo moej waar, mār de líddiekèntjes piese nie. 't Aën waar te lank, 't aander te kòrt, mār 't zúvvende waar krèk goewd èn dorin blif ze ligge, bidde d'r aovendgebèdje èn viejl in slaop.

Toew 't bekant álleng dónker waar, kwaome de zeuve dwèèrg die in 't heuske wonde taojs; ze han in de bèèrg ezeroewr gekapt. Ze mákte d'r zeuve

lèmpkes án èn toew 't leecht worde in 't heuske, krígge ze d'r èrg in dèt 'r iemes binne gewíst waar, want alles stón nie krèk òp dezèlfde pláts as toew ze ewéggónge.

D'n úrste zí: 'Wie hèt 'r òp m'n stuuleke gezaëte?'

D'n twídde: 'Wie hèt 'r van m'n tèlderke ge-aëte?'

D'n dèrde: 'Wie hèt 'r van m'n breujke ge-aëte?'

De vierde: 'Wie hèt 'r án m'ne slaoj gezaëte?'

De vaajfde: 'Wie hèt 'r mí m'n verkètje gepikt?'

De zéésde: 'Wie hèt 'r mí m'n mèske gesneeje?'

De zúvvende: 'Wie hèt 'r aajt m'n glaëske gedrónke?'

D'n úrste keek 's roond èn zág dèt 'r 'n keul in z'ne strojzák zaot èn zí: 'Wie hèt 'r in m'n líddiekèntje gelaëge?'

D' aander kwaomen án-gelooëpe èn riejepe: 'In 't mán hé ok iemes gelaëge.' Mār de zúvvende zág in z'n líddiekèntje Snūwwitje ligge slaope. Haj riejepe de aander èn ze kwaame dichterbij èn stónne aoreg te kiejke èn hâlde d'r zeuve lèmpkes èn liejete 't leecht òp Snūwwitjes skeene. 'Gòrdie,' riejepe ze, 'wa is dè 'n liefj dùrske!' Èn ze han 'r zoveul pleziejr in, dè ze d'r nie wákker mákte, mār in 't líddiekèntje liejete dùrslaopen èn de zúvvenden dwèrg sliejp baj z'n vriendjes, baj ieders aën uujr èn toew waar de naacht krèk um.

Tígge de mèèrg worde Snūwwitje wákker èn verskoot d'raajge kepòt toew ze de zeuve dwèèrg zág, mār ze waore vriendelek èn vroege: 'Hoe haajte gaj?' 'Ik haajt Snūwwitje,' zí ze. 'Hoe béènde in ons heuske gekòmme?' vroege ze wejter. Ze vertéelde toew, dè heur stiefmoeder heur weelde laote dooëdmaoke èn dè de jaoger d'r in laëve gelaoten ha èn dè ze ternoo d'n állengen dág waar bliejve dùrlooëpe tót ze dí

heuske gevóngen ha. De dwèèrg vroege toew: 'Zòdde gaj òns haojshaawe willen doen, kooke, bédde òpmaoke, waase, nèèjen èn brèèjen èn alles zaojver èn òpgeraojmd haawe? Ge kaant dan baj òns bliejen èn ge zaalt àn niks verlég hébbe. 'Snūwwitje beloofde dè èn blif baj hullie. Ze hiejl 't heuske stik zaojver. Smèèrges góngge de dwèèrg de Hándelse bèèrg in um ezeroewr èn gawd te zuujke èn saoves as ze wír vrum kwaame dan moes 't aète vèrreg zén. Mår òvverdág waor 't durske elaèn, zodè de goej dwèrgskes heur wårskaowden èn zín: 'Paast òp vür oew stiefmoeder, want die zal wél gaow te weete kòmme dè ge hiejr béént. Lot dus vüral niemes nie binne.' Mår de kunneng-gin mèéngde dè ze Snūwwitjes loos èn laèver òpge-aèten ha èn daocht dus, dè ze naw wír de allerürste èn allerskonste waor van 't àlleng laand. Ze góng dürrem vür de spiegel ston èn vrog: 'Spiegelke, spiegelke àn de waand Wie is de skonste van't àlleng laand?' Mår de spiegel zín: 'Gaj, kunneng-gin, béént hiejr zeeker de skonste; Mår Snūwwitje in de Hándelse bèèrg, Baj de zeuve dwèèrg, Is duujzend kírrer skonner.' Toew verskoot ze, want ze wis dè de spiegel nie log èn ze begreep dè de jaoger heur bedrogen ha èn dè Snūwwitje dus nóg laèfde. Èn almår daocht ze d'róvver noo, hoe ze heur dooëd zò kanne maoke, want zolaang zajzèèlf nie de skonste waor van 't àlleng laand, liejt heur sjeloerseg-hajd d'r gín reust. Mí de lééste ha ze 'r iejt òp geprákkezeerd. Ze vèrwdè d'r gezeecht èn trök d'raajgen àn as 'n aaw skojster, zodè niemes kòs zien wie ze waor. Zooë góng ze òvver de Hándelse bèèrg

no de zeuve dwèèrg, klòpten àn èn riejp: 'Goej waor te kooëp, goej waor!' Snūwwitje keek dür de raom èn riejp: 'Goejendág vrouke, wa hédde te kooëp?' 'Goej waor, goej waor,' zí ze, 'leengt èn gèspen in allerhande klürre.' Ze liejt heur 'n riemke zien dè van gekleurde zéèj geslinterd waor. Zon aaw prònt weefke kan ik wél binne- laote, daocht Snūwwitje; skof de knip van de deur èn kaocht 'n skon riemke. 'Kénd', zí de skojster, 'wa ziede gaj 'r aoreg aajt, lot maj oew 't riemke 's àndoer lejkas 't hürt.' Snūwwitje ha niks nie in de gátter èn góng vür d'r ston èn 't wejf begòs de riejm àn te trèkke, mår almår strákker èn strákker, zodè Snūwwitje 't benaawd kríg èn vür dooëd nírkwákte. 'Naw béénde de skonste nie mír,' zí 't wejf èn liejp hárd ewég.

'n Hòrtje látter, tígge de griebel-graowe, kwaome de dwèèrg taojs, mår gòrdie, wa verskootte ze toew ze d'r liejf Snūwwitje òp de grònd zaoge ligge. Ze bewog d'raajge nie, èn 't leek wél òf ze dooed waor. Ze viejten 'r òp èn toew ze zaage, dè d're riejm te strák zaot, sneeje ze 'm dür. Toew begòs ze wír záchjes te aojmen èn kwam alééngskes wír baj. Toew de dwèèrg hürde wa 'r gebeurde waor, zín ze: 'Die aaw skojster waor pèrtienènt niemes anders as die òrangse kunneng-gin. Paast naw evél goewd òp èn lot niemes nie binnen as waj nie taojs zén.' 't Kaoj wejf góng, toew ze taojskwam, glejk vür de spiegel ston èn vrog: 'Spiegelke, spiegelke àn de waand, Wie is de skonste van 't àlleng laand?' Mår wír zín de spiegel, krèk as de vürrege kaër: 'Gaj, hunneng-gin, béént hiejr zeeker de skonste; Mår Snūwwitje in de Hándelse bèèrg, Baj de zeuve dwèèrg,

Is duujzend kírres skonner.'

Toew ze dè hëurde, stíg 't bloewd no d're kòp, zo verskoot ze, want ze snapte, dè Snūwwitje wír lívënd geworre waor. 'Mār' zí ze bruusteg, 'ik zal evél iejt prákkezeere um oew 'rònder te krieje.' Èn mí 'nen hooëp hékserééj, wor ze haël goewd in waor, mākte ze toew 'ne vergiftegde kam. Ternoo tròk ze d'raajge um töt ze d'r aojtzag as 't aën òf aander aaw weefke. Zooë góng ze òvver de Hándelse bèèrg no de zeuve dwèèrg, klòpten án èn riejp: 'Goej waor te kooëp, goej waor!' Snūwwitje keek dūr de raom èn riejp: 'Go mār wejter, ik mög niemes nie binnelaote.' 'Ge möt evél wél ífkes kiejke?' zín 't aaw weefke, hálde de vergiftegde kam te vürskeen èn hiejl 'm umhog. 't Dürske vóng 'm zo skon dè ze d'raajge liejt bepraote èn de deur oopemākte. Toew ze 't íns geworre waoren òvver de prejs, zí de aaw skojster: 'Naw zal ik oew 'r 's nètjes mí kamme.' 't Èërm Snūwwitje, dè niks in de mót ha, liejt 't aaw mēns begon, mār kwèlk ha die de kam in d'r haor gestooken òf 't vergift begōs te wérke èn 't dürske kwákte d'r bezweemd nír. 'Naw is 't gedon mí oew, mieraokel van skonneghajd,' zí 't kaoj aaw wejf èn nèèjden 'raojt. Gelukkeg waor 't al 'n bietje taasèèchteg, zodè de zeuve dwèrgskes taojskwaame. Toe ze Snūwwitje vür dooëd óp de grònd zaage ligge, daochte ze mendinne án de stiefmoeder, góngze zuujke èn vóngze de kam èn kwèlk han ze 'm wír aojt d'r haor getròkken òf Snūwwitje kwamp wír baj èn vertéelde wa 'r gebeurd waor. Ze wårskawden 'r vür d'n dërde kaër haël vanrangs um vort vùral goewd aojt te kiejke èn vür niemes nie de deur oope te maoke. De kunneng-gin góng, toew ze wír taojs waor, mee vür de spiegel ston èn zí:

'Spiegelke, spiegelke án de waand,

Wie is de skonste van 't álleng laand?'

Èn wír zí de spiegel krèk as de vürrege kaër:

'Gaj, kunneng-gin, béént hiejr zeeker de skonste;

Mār Snūwwitje in de Hándelse bèèrg,

Baj de zeuve dwèèrg,

Is duujzend kírres skonner.'

Toew ze de spiegel zooë hëurde spraëke, treelde ze òvver heur álleng lejf èn rèerde van kojeghajd. 'Snūwwitje moet stèèrve,' riejp ze, 'al zal 't me m'n laëve kaoste!' Ze góng toew no 'n verbörge kaomer, wor noojt niemes nie kwam èn mākte daor 'nen hille vergiftegen appel vèrreg. Haj zaog 'r haël lèkker aojt, gaël mí rooj wèèngskes, zodè iederaën die 'm zag, mee zin kríg um erin te bejte; mār wie d'r 'n stukske af ge-aëten ha, pikten 't áchtermekeer af. Toew d'n appel vèrreg waor, vèrwe de d'r gezeecht, tròk d'raajgen án as 'n boerin mí 'ne póffer óp èn góng zooë òvver de Hándelse bèèrg no de zeuve dwèèrg èn klòpten án. Snūwwitje stook d're kòp aojt de raom èn zí: 'Ik mög niemes nie binnelaote. De zeuve dwèèrg hébben 't me verbooje.' 'Ok goewd,' zí de boerin, 'm'n appel raok ik evél wél kwejt. Hiejr, ge möt 'r nög wél inne van me vür aèveveul hébbe.' 'Naë,' zí Snūwwitje, 'ik mög niks nie ánvatte.' Hédde sòms skrik dè 'k oew zal vergaëve?' zí 't aaw weefke. 'Ik zal 'm vür oew ooëge in twíje snèëje; d' aën hélfte mí de rooj skéel itte gaj, d' aander hélfte mí de gaël skéel aët ik zèèlf óp.'

D'n appel waor zo bekwaam gemákt, dè elaën de rooj hélfte vergiftegd waor. Snūwwitje ha veul zin in die skonnen appel èn kòs d'raajge, toew ze zág dè de boerin 'r ok af at, nie langer ríddere, stook d'r hëendjen aojt èn viejt 't vergiftegde párt. Kwèlk ha ze 'rin gebeeten òf ze viejl dooëd nír. De

kunneng-gin bekeek heur gemaën, laachte toew haël önnut èn zī: 'Wit as snūw, rood as bloewd, zwārt as aaw ééjkehawt! Dízze kaer kanne de dwèërg oew nie mīr lívvend maoke.'

Taojs gōng ze wīr mendinne vūr de spiegel ston èn vroeg:

'Spiegelke, spiegelke ân de waand,

Wie is de skonste van 't álleng laand?'

Aajndelek zī de spiegel naw:

'Gaj, kunneng-gin, béënt hiejr zeeker de skonste.'

Toew ha heur sjeloewrs hárt reust, as 'n sjeloewrs hárt al oojt 'n bietje reust kan vinge dan. Toew de dwèrgskes saoves taojskwaame, vōnge ze Snūw-witjes óp de grōnd ligge. Ze aojmde nie mīr èn waor dooëd. Ze leechten d'r óp, droegen d'r no d'r líddiekëntje, zaachte no iejt dè vergifteg waor, mākten d'r leefke lōs, kaamden d'r haor, waasten 'r mī wātter èn wejn, mār 't hólp allemol niks nie, 't liejf kénd waor dooëd èn blif dooëd. Ze līn d'r óp 'n draogbaar, gōngen 'r alle zeuve roondelum zitten èn skrūwden drij daog ânīn um d'r. Ze won heur toew begraove, mār ze zag 'r zo goewd aojt óf ze nōg laëfde èn ze ha skon rooj wèëngskes as bëllefliurkes. Ze zīn toew: 'Zooë kanne waj heur evël nie in die zwārte èërd begraove.' Èn ze liejten 'n dūrzichtege glaozere keest maoke, zodè me heur van alle kante kōs zien, līn heur dorin èn skrīvven 'r mī gaowe létters hūrre naom óp èn dè ze de daochter van 'ne kunneng waor. Toew droege ze de keest no baojte èn zétten d'r nīr óp 'nen bērg mār inne van hullie blif 'r steeds baj èn blif waoke. Èn de diere kwaamen ok èn rawde baj Snūw-witjes, ūrst 'nen uujl, toew 'n raaf èn látter 'n deuf.

Snūw-witje lāg haël, haël laang in de glaozere

keest, mār ze veranderde nie èn 't leek wél of ze sliejp. Ze blif zo wit as snūw, zo rood as bloewd èn zo zwārt as aaw ééjkehawt. Toew gebeurden 't óp 'ne kaër, dè de zoon van 'ne kunneng in 't bōs verdolden èn baj 't heuske van de dwèërg terèëchtkwam èn dor snaachs wo bliejve sloope. Haj zāg de keest óp d'n bērg ston mī 't skon Snūw-witje 'rin èn laëdde wa 'r in gaowe létters óp geskrīvve stōn. Toew zīt ie tiggge de dwèërg: 'Verkopt maj die keest, ik zal állie 'r vūr gaëve wa gállie vraogt.' Mār de dwèërg zīn: 'Waj verkooëpen heur nie, gīnīns vūr al 't gawd van de wīrreld.' Toew zīt ie: 'Gif me heur dan kedoo, want ik kan nie laëve zōnder Snūw-witjes te zien, èn zal van heur haawe as m'n Allerliefste.' Toew ie zooë sprook krīgge de goej dwèërg kōmpassie mī 'm èn gaoven 'm de keest. De prins liejt ze toew dūr z'n knèëchs óp d'r skaowers ewégdraoge. Toew gebeurden 't dè ze aojtskooten óvver 'nen tāk èn dūr de skōk skoot 't stukske appel, dè nog in d'r kaël zaot, inīns aojt d're mónd. Kōrt ternoo dí ze d'r ooëgen oope, gōng óvveránd zitten èn laëfde wīr. 'Wor bēn ik?' vroeg ze. 'Baj mán' zī de prins bléëj èn vertéélde heur hoe alles gebeurd waor èn haj zī ok: 'Gaj béënt me liever as alles óp de wīrreld. Go mee no 't kestaël van ònze vādder èn wor m'n vraow.'

Snūw-witje wo dè wél èn ze gōng dus mī 'm mee èn 'r worde besloote, dè de brulleft al gaowèech-teg gevejrd zō worre. Óp 't fīst waor ok Snūw-witjes kaoj stiefmoeder verzaocht. Vūrdè ze 'rhīn gōng, trōk ze d'r skonste klaër ân èn gōng vūr de spiegel ston en vroeg:

'Spiegelke, spiegelke ân de waand,

Wie is de skonste van 't álleng laand?'

De spiegel zī:

'Gaj, kunneng-gin, béént hiejr zeeker de skonste, Mār de joong kunneng-gin is duujzend kírrer skonner.'

Toew begós 't kaoj wejf te vloewken èn 'm te rēēje. Ûrst wo ze nie no de brulleft, mār 't liejt 'r gín reust. Ze gōng dus tōch èn wo de joong kunneng-gin zien, mār toew ze no binnen skreej, kēēnde ze Snūwwitjes trug èn kōs d'raajge nie mīr beweeye van ajs èn skrik. 'r Waoren al eizere skoewn òvver 't koolevuur gehange, die roodgloe-

jeg ān 'n taang binnegebraocht worden èn vūr heur nīrgezēt èn die roodgloejege skoewn moes ze āntrēkke èn 'r zo laang in danse toewdē ze d'r dooēd baj nīrstōlpte.

Vertaling in het Gímmers door W.J. Vos (2021).

Uit: Sprookjes van Grimm, Deel II, Sneeuwvitje, p. 14-24; Nederlands van Nico Rost; Uitgeverij Het Spectrum, Utrecht/Antwerpen

